

2. Nursoloji (Hemşirelik Bilimi) Sempozyumu

20-21 Mayıs 2022, Lefkoşa

Değerlendirme Raporu

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Firdevs ERDEMİR

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül SAVAŞAN

Yrd. Doç. Dr. Serap TEKBAŞ

Araş. Gör. Nazlı TURGUT ATAK

Yakın Doğu Üniversitesi

Hemşirelik Fakültesi

Lefkoşa, 2022

A. Sempozyum Programı, Amacı, Katılım ve Katılımcı Bilgileri

Giriş ve amaç:

Geçen yıl ilki gerçekleştirilen Nursoloji sempozyumuna gösterilen ilgi ve katılım ve akademisyen meslektaşlarımızın verdiği çok değerli katkılar bu sene de, ara vermeden 2. Sempozyumun planlanmasında itici güç olmuştur. Disiplinimize atıfta bulunmak için kullanılan etiketin önemli olduğu, isim ve etiketin etkilerini anlamak için tartışılması, konuşulması gerektiği düşüncesinden hareketle ve hemşirelik bilimine atfen Nursoloji olarak adlandırdığımız sempozyumun disiplinimizin ve hemşirelik biliminin anlaşılmasında, gelişmesinde katkılar sağlaması dileği ile gerçekleşen 1. Nursoloji sempozyumunun sonunda bunun devamlılığı gereği de ortaya çıkmıştır.

Nursoloji terimi Latince, *Nutrix* (nurse) ve Yunanca *Logos* (loji /bilim) sözcüklerinden gelen Nursology – Nursoloji hemşirelik bilimini ifade etmektedir. Hemşirelik bilimine atfen Nursoloji teriminin kullanılması özellikle ülkemizde disiplinimize gömülü anlamları iletmekte sınırlılıkları olan ve bilim alanı ile ilgili ön yargılı çağrışımlar yaratan "hemşirelik" teriminin yarattığı belirsizliği uzaklaştırmakta etkili olabileceği öngörülmektedir.

Uygulamalı bir meslek olan hemşireliğin temelini oluşturan, uygulamasına rehber olan, rehber olarak kullandığımız ya da kullanmamız gereken, kullanmadığımız ya da kullanamadığımız bilimsel birikimi, hemşirelik teorilerini, modellerini ve uygulamasını tartışmayı hedeflediğimiz 2. Nursoloji (Hemşirelik Bilimi) Sempozyumu 20-21 Mayıs 2022 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

2. Nursoloji sempozyumunun ana temasını belirlerken bir önceki sempozyumun içeriği ve sonuç raporu dikkate alınmıştır. Hemşireliğin Paradigması, hemşirelik bilgisinin doğası, özellikleri ana tema olarak belirlenmiştir. Sempozyumun alt teması 21. Yüzyılın başından beri yeniden tartışmaya açılan bir sorun "Hemşireliğin medikalizasyonu" olarak belirlenmiştir.

Katılım ve Katılımcı Bilgileri

Sempozyumda 4 konferans, 4 panel ve 1 özel gösterim yer almıştır. Her biri alanında uzman konuşmacılar ve oturum başkanları sempozyuma katkı sağlamışlardır.

2. Nursoloji Sempozyumuna 1102??? kişi kayıt yaptırmış; iki günde yaklaşık 600?? kişi canlı izleyici olarak katılım göstermiştir. Tüm oturumların 21 Mayıs 2022 tarihi itibari ile Yakın Doğu Üniversitesi Official YouTube kanalı üzerinden 5336 izlenme/ziyaret edilme sayısı ile sempozyum oldukça yüksek ilgi görmüştür.

Sempozyumun web sayfası tasarımı, afiş ile katılım ve teşekkür belgelerinin hazırlanması, özel gösterim videonun düzenlenmesi ve YouTube’da canlı yayının yürütülmesi Yakın Doğu Üniversitesi’nin katkıları ile gerçekleşmiştir.

Sempozyum web sayfası ve oturum linkleri aşağıda yer almaktadır.

- Sempozyum web sayfası linki: <https://nursoloji2022.neu.edu.tr/>
- 2. Nursoloji Sempozyumu oturum linkleri:
  1. **GÜN**
    - Açılış: <https://www.youtube.com/watch?v=c6RtJALTtWo>
    - 1. Oturum: <https://www.youtube.com/watch?v=AH8kqOi3odw>
    - 2. Oturum: https://www.youtube.com/watch?v=JUoN3j_krhA
    - 3. Oturum: <https://www.youtube.com/watch?v=DMQxyrvUM48>
    - 4. Oturum: <https://www.youtube.com/watch?v=sW0A26lT97g>
  2. **GÜN**
    - 5. Oturum: <https://www.youtube.com/watch?v=90-Vi537buo>
    - 6. Oturum: <https://www.youtube.com/watch?v=mRDiy5BfCW4>

Sempozyum 20 Mayıs 2022 tarihinde saat 9.30’da İstiklal Marşı’nın ardından yapılan açılış konuşmaları ile başlamıştır. Sempozyum Eşbaşkanı Prof. Dr. Firdevs Erdemir’in sempozyumun adına ve sürecine odaklanan açılış konuşmasını takiben, Hemşirelik Fakültesi Dekanı ve Sempozyum Eşbaşkanı Prof. Dr. Ümran Dal Yılmaz ve Sempozyum Onursal Başkanlarından Prof. Dr. Ayşe Özcan açılış konuşmalarını yapmıştır. Hemşire bilim insanlarının yetişmesine çok önemli katkılar veren Prof. Dr. Ayşe Özcan’ın çalışmaları hakkında hazırlanan özel gösterim yer almıştır.

Sempozyumun ilk oturumunda Prof. Dr. Özen KULAKAÇ’ın “Çağdaş Hemşirelik Bilgisinin Yapısal Holarşisi” konferansını takiben Sempozyum Onursal Başkanlarından Prof. Dr. Nurgün Platin “Nursolojinin-Hemşirelik Biliminin Paradigması” konulu konferansı vermiştir. Konferansın oturum başkanlığını Prof. Dr. Ayşe Özcan ve Prof. Dr. Ümran Dal Yılmaz yürütmüştür.

Sempozyumun ikinci oturumunda, Prof. Dr. Fatma ÖZ ve Prof. Dr. Süreyya KARAÖZ’ün oturum başkanlığında iki konferans yer almıştır. Prof. Dr. Firdevs Erdemir’in “Hemşireliğe Özgü Bilgi Birikiminin Gelişim Aşamaları” konferansını takiben, Prof. Dr. Kadriye BULDUKOĞLU “Hemşirelikte Bilim - Sanat Yanlış İkilemi” konulu konferansı vermiştir.

Sempozyumda yer alan “Türkiye’de Hemşirelik Kuramlarının Araştırmalarda Kullanımı: Deneyim Paylaşımları” adlı panelde, Prof. Dr. Özen Kulakaç’ın oturum

başkanlığında konuşmacılar doktora tez çalışmalarında kullandıkları hemşirelik kuramlarının güçlü ve zayıf yönlerini, araştırma süreçlerini ve önerilerini paylaşmışlar; ilgili kuramlar ile ilgili ülkemizdeki yapılan çalışmalar konusunda bilgi vermişlerdir. Bu kapsamda konuşmacılar da Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Neslihan Günüşen “B. Neuman- Sistemler Modeli” konusunda; Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Naime Altay “D. Orem- Özbakım Eksikliği Kuramı” ve Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. İlkay Boz “I.J. Watson- İnsan Bakım Kuramı” konularında deneyimlerini paylaşmışlardır. Bu panelin sonunda konuşmacılar hemşirelik tez çalışmaları ve araştırmalarda kuram ve modellerin kullanımı konusunda örnekler vermişler, bazı kuramsal ve metodolojik problemlere değinmişlerdir. Oturum sonunda, ülkemizde hemşirelik kuram ve modellerinin kullanımı ve geliştirilmesi, bilgi birikiminin güçlenmesi için aynı kuram ya da model ile çalışan bilim insanlarının deneyim ve birikimlerini paylaşabileceği, ilgi duyan araştırmacılara rehberlik ve destek sağlayan çalışma grubu gibi oluşumların oluşturulması görüşü benimsenmiştir.

Sempozyumun ikinci günü (22 Mayıs 2021) yer alan “Bakım Bilimi” panelinin oturum başkanlığını Prof. Dr. Candan Öztürk yürütmüştür. Bu panelde, Bilgi Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Süreyya Karaöz “Bakım Kavramına Bakış”; Yakın Doğu Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Firdevs Erdemir “Bakımın Öğretilmesi” konularını ele almışlardır. Ülkemizde hemşirelik eğitimi ve uygulamalarında biyomedikal yaklaşımın baskın olduğu, hemşireliğin özgün işlevi “bakım” kavramının algısında ve öğretilmesinde belirsizliklerin ele alınması, mevcut hastalık merkezli biyomedikal model yerine önerilebilecek Kuram Temelli Hemşirelik Eğitim Modellerinin gerektiği tartışılmıştır. Bu kapsamda Karatay Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nurgün Platin ABD’de deneyimlediği “Kriz Kuramı Temelli Müfredat Örneği” ve Orem’in Özbakım Eksikliği Modeline göre geliştirdikleri müfredat örneğini; Başkent Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ebru Akgün Çıtak “Gordon’un Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri” Modeline göre yapılandırılmış müfredat örneğini anlatmışlardır.

Sempozyumun son oturumunda “Hemşirelik Uygulamasında Bakım Bilimi” adlı konferans yer almıştır. Prof. Dr. Hülya Okumuş’un oturum başkanlığında, Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Emine Kol’un bakım davranışları, geçmişten günümüze ve farklı ortamlarda hemşirelik uygulamalarında bakım biliminin yansımalarının örnekleri, engelleri ve öneriler içeren konferansı yoğun ilgi görmüştür.

B. Sonuç ve Öneriler

1. Sempozyum, katılımcıların yoğun ilgi ve katılımıyla gerçekleşmiştir. Gerek sempozyum öncesinde gerekse sempozyum sırasında ve sonrasında iletilen mesajlarda, katılımcılar sempozyumun içeriği, konuşmacıları, süreçlerinden çok memnun kaldıklarını, bilgi ve bakış açılarının etkilendiğini, online etkinlik olmasına karşın sempozyumu çok etkili, verimli bulduklarını belirtmişlerdir.
2. Hemşirelik eğitim programlarında bakımın medikal modellerle sınırlı kaldığı, hemşireliğin özü olmasına karşın bakım kavramının ve bakım davranışlarının yeterli ve etkili şekilde ele alınmadığı, hemşirelik biliminin mevcut durumu ile yürütülen eğitim arasındaki farkın görülmesi ve ivedilikle ele alınması gerekliliği, mevcut durumdaki eğitim modelleri ve yaklaşımın hemşireleri özgün ve ana işlevi bakım ve insan odaklı yaklaşım yerine hastalık ve tıbbi tedavi odaklı çalışmaya hazırladığı görüşleri vurgulanmıştır. Yıllardır genellikle hemşireliğin eğitimi ile uygulama arasındaki fark ve uzaklığın problem olarak görüldüğü, oysa hemşirelik biliminin mevcut durumu, hemşire bilim insanlarının çalışma konuları ile üniversitelerde izlenen eğitim modelleri, içeriği ve yaklaşımları arasındaki farkın ve uzaklığın akademisyen ve eğitici hemşireler tarafından görülmesi ve bu alandaki problemlerin göz ardı edilmemesi gerektiği sonucuna varılmıştır.
3. Hemşirelikte yapılan akademik çalışmaların nitelik ve niceliği ile hemşirelik eğitiminde yürütülegelen biyomedikal model arasında tutarsızlıklar bulunmakta, uygulamadaki sınırlılıklar nedeniyle ülkemizdeki akademik çalışmaların genellikle öğrenciler ile ilgili çalışmalar yapıldığı, araştırma kurgusu içinde yapılandırılan ortamlarda bakım kuramları/modelleri çerçevesinde gerçekleştirilen bakım davranışlarının yer aldığı araştırmaların sonuçlarının sadece hemşirelik uygulamalarına değil, hemşirelik eğitime de yansımadağı görüşü belirtilmiştir. Sonraki sempozyumda akademik çalışmaların uygulamaya yansıtılması konusunun ele alınması gerektiği önerilmiştir.
4. Hemşire akademisyenlerin bakımla ilgili yaptıkları çalışma sayısının az olması, bunun yerine hemşireler ve öğrenciler üzerine yapılan çalışma sayısının daha fazla olması nedeniyle uygulama ve eğitim arasındaki tutarlılık durumunun belirlenmesine yönelik araştırmaların planlanması önerilmiştir.

5. Sempozyumun 2021 yılından itibaren kongre olarak düzenlenmesi, özellikle hemşirelik kuram ve modellerinin eğitim ve uygulama alanlarına uygulandığı, hemşirelik biliminin paradigmasına özgün anlayış ve felsefesini yansıtan araştırmalar olmak üzere bildiri kabulünün olması önerilmiştir.